duiding

ABS: “Grachten niet blind dempen, maar beter onderhouden”

duiding

"We moeten beginnen met het beter onderhouden van het Vlaamse grachten- en bekenstelsel. Ondiepe grachten en niet uitgebaggerde kanalen verliezen een groot deel van hun bufferende werking." Dat stelt ABS in reactie op de conclusie van twee Antwerpse wetenschappers die ervoor pleiten om waar mogelijk grachten te dempen om zo water langer op te kunnen houden. De wetenschappers houden voet bij stuk. "Diepe grachten voorkomen de overstromingen van een landbouwperceel, maar verderop kunnen ze een woonwijk blank zetten."

3 SEPTEMBER 2025

VILT-redactie

Lees meer over:
klimaat
water
droogte

Vlaanderen telt te veel grachten en die leggen het land onnodig droog. Dat was eerder deze week de stelling van twee Antwerpse wetenschappers die een grachtenkaart hadden opgemaakt en geanalyseerd. Om de droogterobuustheid en grondwaterstanden op te krikken, moet er volgens de hen dringend werk gemaakt worden van een gerichtsgebied grachtenbeleid. In sommige gevallen moet daarbij ook het dempen van bepaalde grachten overwogen worden om te voorkomen dat water te snel wordt afgevoerd naar zee en het grondwater niet aangevuld kan worden.
Deze voorgestelde maatregel, onderdeel was van een set aan mogelijke gebiedsgerichte maatregelen, stuitte op veel kritiek van onze lezers. “Zijn ze de overstromingen van enkele jaren geleden nu al vergeten? Het is nu weer even een droge periode, maar er komt ongetwijfeld ook weer een natte periode. Dan moet het water toch weer weg kunnen?”, schrijft een lezer.

“Eerst kijken naar waterloopbeheer”

Ook bij ABS klonk er kritiek. Waar het dempen van grachten als één van de waterbufferende maatregelen wordt aangevoerd door de wetenschappers, vindt de landbouworganisatie dat er eerst gekeken moet worden naar een beter grachten- en bekenbeheer. Achterstallig onderhoud en dicht slippende beken zijn al langer een zorg van de sector. “Ondiepe grachten en niet-uitgebaggerde kanalen verliezen een groot deel van hun bufferende werking. Dat is vanzelfsprekend, maar niet in het huidige waterbeleid en al helemaal niet in deze studie”, aldus ABS-beleidsmedewerker Mark Wulfrancke.

Daarnaast hebben ondiepe waterwegen - wat de Antwerpse onderzoekers in sommige gevallen een goede oplossing vinden - volgens Wulfrancke nog een andere eigenschap. “Ondiepe wateren warmen nu eenmaal ook veel sneller op of koelen sneller af. Dat versnelt enerzijds de verdamping, anderzijds is een hogere watertemperatuur evengoed nefast voor de waternatuur en zorgt het mee voor ongewenste algengroei.”

nieuws

Te veel grachten maken Vlaanderen onnodig droog

29 AUGUSTUS 2025

"Grachtenkaart is niet representatief"

Volgens de ABS-beleidsmedewerker ligt de oorzaak van de droogte in ons land in eerste instantie bij de klimaatopwarming. “De oorzaak van droogte is en blijft voornamelijk klimaatverandering, in combinatie met een zeer hoog ruimtebeslag. We mogen ook de industriële wateronttrekkingen en grondwateronttrekkingen voor drinkwater niet vergeten die een zéér grote impact hebben op het niveau van ons grondwater”, kinkt het.

Daarnaast heeft Wulfrancke ook kritiek op de grachtenkaart, waar de onderzoekers zich op baseren en die mede gebaseerd is op hoogtemodellen. Critici brachten eerder al naar voor dat ook zaken als ploegvoren hiermee in een grachtenkaart zouden kunnen komen. “Een grachtenkaart met een digitaal hoogtemodel op basis van artificiële intelligentie is zéér weinig representatief en niet voor niets uitgesteld door Vlaanderen tot in 2029”, aldus Wulfrancke.

Volgens hem heeft Vlaanderen geen behoefte aan een “kaart met onbestaande waterlichamen, wel aan een goed waterbeleid”. Hij stelt: “Dat goed waterbeleid is en blijft een kwestie van gezond boerenverstand te laten primeren en waarbij snel schakelen in geval van extreme neerslag of net geen neerslag belangrijk is.”

ABS is overigens wel voorstander van stuwtjes om water langer op te houden. Ook dat is één van de maatregelen die de Antwerpse wetenschappers voorstellen om het water te bufferen. “We merken echter dat de invoer hiervan stroef verloopt en dat is niet door onwil op het veld”, besluit Wulfrancke.

"Water maximaal vasthouden waar het valt"

In een reactie op de kritiek laat de Antwerpse onderzoeker Jan Staes weten dat grachten in ieder geval wel degelijk breder en ondieper mogen. “Uitdiepen is zeker geen oplossing want dan blijven we water afvoeren tot de bodem van de gracht bereikt is”, klinkt het.

De wetenschappers zegt het perspectief van de landbouw te begrijpen, maar werpt tegen: “Uitdiepen kan ervoor zorgen dat landbouwgronden lokaal niet blank komen te staan, maar dit verschuift het probleem en leidt enkel tot grotere overstromingen elders. En dat kan dan bijvoorbeeld zorgen voor een overstroomde woonwijk enkele kilometers verderop.” Hij legt uit: “Elke kleine gracht die water afvoert, komt samen in grotere grachten en uiteindelijk in de hoofdwaterwegen. Daar kan een dergelijke ophoping van al dat water leiden tot overstroming. Dat hebben we enkele jaren geleden ook gezien.”

Volgens Staes is de basisgedachte van waterbeheer dat we het water maximaal vasthouden waar het valt. “En als iedereen dat doet, krijgen die grachten en hoofdwaterlopen ook geen enorme hoeveelheden water te slikken.”

"De grachtenkaart is zeker niet bedoeld als een aanval op de landbouw als sector. We willen net komen tot betere kennis om de uitdagingen op vlak van klimaatverandering het hoofd te bieden. De weerpatronen van de afgelopen jaren gaan niet verdwijnen. En daarvoor is een slim beheer van grachten (en stuwen) nodig. De eerste stap is deze grachten in kaart te brengen en deze verder te onderzoeken om zo tot oplossingen te komen", besluit hij.

Uitgelicht

Blue Deal: “Minstens 100 miljoen per jaar nodig om ons te wapenen tegen klimaatextremen”

nieuws

Als Vlaanderen zich wil voorbereiden op meer perioden met overstromingen en droogte, dan moet er meer geïnvesteerd worden. Dat hebben verschillende experts gezegd in het Vlaam...

25 JUNI 2025

Lees meer

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada